

trvá, a do té doby přerušil řízení o námitkách propachtovatelů. Než rekursní soud usnesením ze dne 21. prosince 1922 zrušil usnesení prvního soudu a uložil mu, by po zákonu dále jednal, nabyv již dle výsledků nesporného řízení přesvědčení, že pachtovní smlouva, o kterou jde, končila se po sklizni roku 1922. Poněvadž rozhodnutí bylo učiněno v řízení nesporném a proto nemělo místa ustanovení druhého odstavce Šu 527 c. ř. s., příslušel Josefu S-ovi proti němu opravný prostředek dovolacího rekursu. Když ho nepodal, nabylo usnesení rekursního soudu moci práva, a stěžovatel nemůže se nyní vraceti k tvrzení, že pacht se končí teprve v roce 1923 a proto námitky nemají podkladu, aniž lze dovolávati se ustanovení Šu 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., předpokládajících pacht, který se končil v druhé polovici roku 1921.

Čís. 2562.

Člen vzájemného pojišťovacího spolku může zásadně býti členem smírčího soudu, ustanoveného pro spory mezi spolkem a jeho členem.

(Rozh. ze dne 2. května 1923, Rv I 522/22.)

Člen vzájemně pojišťovacího spolku proti škodám z ohně domáhal se na pojišťovacím spolku zjištění, že ona část pojišťovací smlouvy z 25. listopadu 1920, již uzavřel se žalovanou pojišťovnou, a přihlášky k ní, pokud se týče ona část Šu 52 stanov vzájemně pojišťovacího spolku proti škodám z ohně, v níž jest řečeno, že smírčími soudci musí býti členové spolku, není proti žalobci po právu, maje za to, že toto ustanovení příčí se donucovacím předpisům civilního řádu soudního a jurisdikční normy. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl, odvolací soud ji zamítl. Důvody: Prvý soud pokládá ustanovení, že členem smírčího soudu může býti pouze člen spolku, za odporující předpisu Šu 586 c. ř. s., kdež se citují §§ 19 a 20 j. n., a odůvodňuje to tím, že členové spolku jsou dle stanov povinni po případě dopláceti nebo že požívají slevy z premií, dle toho, jak náhradou škod vyčerpaný jsou běžné příjmy a záložní fond nebo jeví se značné přebytky účetní. Z toho vyvozuje první soud, že všichni členové jsou v poměru k žalované straně spolu zavázáni nebo spolu oprávněni a proto jsou z vykonávání úřadu rozhodčích dle Šu 20 čís. 1 j. n. vyloučeni, tak že ustanovení o tom, že členem smírčího soudu má býti člen spolku, odporuje zákonu. V tom však přehlíží první soud, že zákon nezná vyloučení rozhodčích, nýbrž toliko odmítnutí jich, jak výslovně ustanovuje § 586 c. ř. s. a to, co soudce z povolání z výkonu úřadu vylučuje, jest u rozhodčího toliko důvodem, aby byl odmítnut. Nelze tedy tvrditi, že by člen spolku byl zásadně z úřadu rozhodčího vyloučen, i kdyby se připustilo, že může býti pokládán za spolu zavázaného nebo spolu oprávněného se stranou ve sporu. Ovšem i v tom případě znemožňoval by dotýčný předpis stanov výkon práva odmítacího a musil by uznán býti bezúčinným oproti žalobci, kdyby byl dán předpoklad Šu 20 čís. 1 j. n. Leč soud odvolací má za to, že tento zákonný předpis vykládati

dlužno dle obsahu dotyčného ustanovení tak, že soudce musí v konkrétním určitém sporu býti sám stranou nebo tak společně s některou stranou zavázán aneb oprávněn ať přímo, ať postihem, by mohl se státi stranou ve sporu, totiž, by z téhož poměru právního mohl sám žalovati nebo býti žalován, po případě, že musí býti k náhradě povinen, kdyby některá strana ve sporu podlehla. Takový případ tu však není a také se ani netvrdí. Člen žalovaného spolku nemůže býti žalován, ani žalovati ze závazků a nároků, plynoucích ze smlouvy pojišťovací jinému členu, a jeho závazek a oprávnění není vůbec ani v přímé souvislosti s rozhodnutím sporu, o nějž jde. Jeť ze stanov patrné, že ručení členů jest podřadné a nastává teprve, když vyčerpány byly příjmy i záložní fondy, a také výhoda slevy příspěvků nesouvisí s náhradami škody v jednotlivých případech, nýbrž s celým hospodářstvím v jeho celku a jest závislou na usnesení valné hromady. Onen společný závazek nebo společné oprávnění může tedy nastati teprve shodou dalších, na vůli stran nezávislých okolností, takže nelze člena žalovaného spolku pokládati za spolu zavázána nebo spolu oprávněna dle §u 20 j. n. Neshledal tedy soud odvolací, že předpis stanov o osobách rozhodčích odporuje zákonu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci spatřuje dovolatel ve dvou směrech, jednak v tom, že napadený rozsudek nesprávně posuzuje poměr členů spolku jako »strany« pokud se týče jako spoluoprávněných, spoluzavázaných nebo postihem povinných (§ 20 čís. 1 j. n.). V podstatě jde spor o to, zda může člen vzájemného pojišťovacího spolku a zároveň pojistník důsledkem ustanovení §u 20 čís. 1 j. n. a §§ 586 a 598 c. ř. s. působiti jako člen smírčího soudu, předepsaného §em 52 stanov spolku, pro případ sporu mezi členem a pojišťujícím spolkem. Dovolatel hájí právní náhled, že ve skutečnosti, je-li žalován spolek, jest žalován každý člen spolku, a že takto nutno vykládati v širším věcném smyslu slovo »strana« v §u 20 čís. 1 j. n. a nikoliv jako strana ve smyslu procesním, jedná-li se o právnickou osobu. S tímto výkladem §u 20 čís. 1 j. n. nelze však souhlasiti. Správným byl by náhled ten toliko v případě, kdyby pojišťovna byla ryzí společností podle ustanovení §u 1175 a násl. obč. zák., kde byly by oprávněnými a zavázanými jednotliví společníci. Útvar čisté society pronikne proto snad u podniku nepatrného objemu. Takovým podnikem však žalovaná vzájemná pojišťovna není. Povaha její jest kombinována, jeví se toliko uvnitř jako societa, útvar smluvní, na venek pak jako právnická osoba, korporace, jež podléhá po stránce veřejnoprávní předpisům práva spolkového na základě cís. patentu ze dne 26. listopadu 1852, čís. 253 ř. zák. a min. nař. ze dne 5. března 1896, čís. 31 ř. zák., jak plyne z §u 26 její stanov. Vzájemnost jeví se v tom, že spolek neprovozuje obchody spekulace za účelem výdělku, nýbrž že osoby pojištění hledající vstupují v korporální svazek, stávající se členy spolku. Nabytí a pozbytí členství spadá v jedno se vznikem (zrušením) poměru pojistného. (Herrmann-Otavský — Poj. právo str. 68 a násl.). V první řadě jde tedy o smlouvu

pojišťovací, v druhé řadě teprve o členství ve spolku. Nárok z pojišťovací smlouvy nelze uplatnití pojistníkovi, který dle stanov musí být zároveň členem spolku, proti ostatním členům jako společníkům, nýbrž proti spolku jako korporaci. Jedině s tou uzavřel pojistník smlouvu pojišťovací, jediné vůči ní jest ze smlouvy oprávněn a zavázán. Jednotlivý člen nemůže být oproti spolučlenu nikdy »stranou smluvní«, z případu pojištění nemůže však být z té příčiny ani spolu oprávněným ani spolu zavazáným ani postihem povinným. Možnost obchodní ztráty ve vzájemném podniku a spojené s ní nebezpečí zvýšení premie pro jednotlivé členy nečiní člena spolu zavazáným podle Šu 20 čís. 1 j. n. vedle žalovaného spolku, nečiní ho ani spolu oprávněným, je-li celkový zisk obchodní snad příčinou snížení jeho premie. Obě tyto okolnosti, ztráta nebo zisk, nezávisí nikterak na vůli, výdělečné činnosti neb odpovědnosti jednotlivých členů, nýbrž jsou výsledkem spolkové činnosti všech činitelů, jednajících za spolek a v jeho zájmu. Arciž mohou být okolnosti konkrétního případu takové, že by se likvidování případu mohlo citelně dotknouti všech členů spolku, zejména, je-li spolek v začátcích, počet členů malý, záložní fond nepatrný, naproti tomu pojištěný obnos velmi značný. Jest proto i myslitelný případ, že by členové spolku byli důsledkem ustanovení Šu 20 čís. 1 neb § 19 j. n. z úřadu smírčích soudců vyloučení. Tento předpoklad schází však v tomto případě. Značný rozsah starého tohoto podniku, výše jeho záložního fondu a ostatních rezerv na jedné a ne příliš značný obnos, na který byl žalobce pojištěn, na druhé straně, nepřipouštějí výkladu, že by byl vzbuzen hmotný zájem ostatních členů spolku, který by se učinil jaksi spoluzavazáným vedle něho. Proto jest nesprávným náhled, že členem rozhodčího soudu v tomto případě nelze ustanoviti (zvoliti) člena spolku z důvodu Šu 20 čís. 1 j. n. Ustanovení Šu 52 stanov o složení smírčího soudu ze členů spolku nepřiči se za těchto okolností nikterak ustanovení Šu 586 a 598 c. ř. s. Nálezem smírčího soudu takto sestaveného nebyly by proto porušeny nezměnitelné právní předpisy (§ 595 čís. 6 c. ř. s.), tím méně bylo by tím při obsazení rozhodčího soudu porušeno některé z á k o n n é ustanovení (§ 595 čís. 3 c. ř. s.). Pokud se týče výkladu slov »může odmítnouti« v Šu 586 c. ř. s., v kterémžto směru jest dovolací důvod nesprávného právního posouzení rovněž uplatňován, a sice proto, že odvolací soud seznal, že to, co soudce z povolání z výkonu úřadu vylučuje, jest u soudce rozhodčího toliko důvodem, aby byl odmítnut, bylo by se otázkou tou zabývatí jen tenkrát, kdyby byla opodstatněna příčina pro vyloučení soudce dle čís. 1 Šu 20 j. n., která by pak poskytovala také možnost odmítnouti soudce dle Šu 19 čís. 1 j. n. Poněvadž však této příčiny zde není a jiný důvod proti nepředpojatosti toho kterého soudce rozhodčího nebyl uplatňován, netřeba se obíratí otázkou, byl-li žalobce dle Šu 586 c. ř. s. toliko oprávněn členy rozhodčího soudu o d m í t n o u t i a byl-li v konkrétním případě výkon ten možným.

Čís. 2563.

W-konto.

Učinil-li komitent prodej cenných papírů závislým na tom, že mu výtěžek bude připsán na jeho řádném účtě, jest komisionář (banka)